

Juni 2017

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-området *SE0530191 Snaråsatorp*

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 - områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitat-direktiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitat- direktivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och natur- typer, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skydds- beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har till kommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”*kartverktyget skyddad natur*”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Lena Smith

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0530191 Snaråsatorp

Kommun: Tranemo

Områdets totala areal: 2,7 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-04-28

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-06-16

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2001-06-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6230 - Stagg-gräsmarker

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: I Natura 2000-området Snaråsatorp är de prioriterade bevarandevärdena bevarandet av de naturliga betesmarkerna i det småskaliga och ålderdomliga odlingslandskapet.

Motivering: Området har lång hävdhistoria där stora delar tidigare varit slåtteräng. I området fanns förr även små åkerlyckor insprängda i markerna. Spår från den tiden syns nu i form av odlingsrösen.

Prioriterade åtgärder: Restaurering av markerna med röjning av igenväxningsvegetation och bete.

Beskrivning av området

Natura 2000-området ligger ca 5 km rakt söder om Tranemo. Området ligger i skogsbygd och

utgör delar av de småskaliga odlingsmarkerna runt gården Snaråsatorp. Det består av tre delområden där det östra är storleksmässigt störst och det mellersta minst. Enligt den äldre ekonomiska kartan från 1890-talet har huvuddelen tidigare hävdats som slätteräng med någon mindre insprängd åkerlycka. Spår av det tidigare åkerbruket är fortfarande väl synliga framför allt i form av odlingsrösen. Fram till början av 2000-talet hävdades större delen av ängsmarken fortfarande med lieslätter och bete. Hävden upphörde dock snart därefter. Markerna har sedan dess periodvis haft miljöstöd och åtagandeplan, senast fram till ca 2014. Hävden har trots det fortsatt att vara svag och området är idag delvis igenväxande. En relativt stor del av Natura 2000-området saknar miljöstöd.

Floran i området var tidigare mycket artrik med ett flertal ängs- och betesmarksarter. Sedan 1997 är delar av Natura 2000-området utpekade som nationellt värdefulla ängs- och hagmarker samt nationellt värdefullt odlingslandskap. Hela området ingår även i ett större riksintresseområde för naturvården, Snaråsatorp-Åsvedan. I det västra delområdet finns en äldre lägenhetsbebyggelse, en gammal torplämning.

I samband med ansökningar om miljöstöd fältbesöktes området hösten 2015 av Länsstyrelsens landsbygdsenhet. Från besöket finns noteringar om att bete saknas i huvuddelen av det östra området och igenväxning med buskar och ohävdarter pågår. En smalare remsa längs med delområdets södra och västra del är stängslad och uppfyller definitionen för betesmark. Det mindre området söder om vägen uppfyller inte betesmarksdefinitionen och är inte stödberättigat. I det inre av det västra delområdet sköts hävden genom putsning medan de omgärdade, yttre delarna är igenväxande med sly och buskar och saknar bete. I det mellersta delområdet är det bara den norra delen som uppfyller kravet för betesmark. Uppgifter om floraförekomster saknas.

Bevarandemål

Det småskaliga landskapet ska vara öppet och välhävdade med förekomst av hävdgynnade kärlväxter.

Vad kan påverka negativt

Det största hotet mot områdets värden idag är svag eller obefintlig hävd. Området håller på att växa igen och naturvärdena är akut hotade.

- Utebliven röjning av igenväxningsvegetation och minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd, ökad beskuggning och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Spridning av gödsel, såväl konst- som handelsgödsel, i naturtypen påverkar floran negativt.
- Tillskottsutfodring av betesdjuren ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan och bör därför bara användas vid behov.
- Överbete. Alltför intensivt betetryck påverkar naturtypen negativt.
- Genom området finns en mindre körväg och underhållsåtgärder i anslutning till vägen t.ex. dikesrensning kan vara negativt.
- Sådd eller plantering av skog, julgranar eller energiskog. Gäller även på öppen mark i anslutning till området.
- Avverkning, gallring eller andra skogsbruksåtgärder inom skogsmark i anslutning till området är inte något direkt hot. En förutsättning är att dock att mycket stor försiktighet iakttas om utdrivning av virke sker genom området.
- Uppförande av byggnad. Gäller även på öppen mark gränsande till området.
- Anläggande av väg, mark- eller luftledning.
- Markarbeten som t.ex. sprängning, grävning, schaktning, utfyllnad eller tippning.

- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis, dikning och täktverksamhet.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken). Om en verksamhet/åtgärd påverkar ett Natura 2000-område så kan denna vara tillståndspliktig även om den utförs utanför Natura 2000-området.

Skydd:

- Utöver Natura 2000-lagstiftningen saknar området skydd.

Riksintressen m.m.:

- Riksintresse för naturvård, Snaråsatorp-Åsvedan.
- Nationellt värdefullt odlingslandskap, Snaråsatorp-Åsvedjan, 1997, (hela östra delområdet).
- Nationellt värdefulla ängs- och hagmarker, 1997, Snaråsatorp (inre delen av västra delområdet samt stor del av det östra), Åsvedan (yttre området i västra delområdet, mellersta delområdet samt i öster, den sydligaste delen söder om vägen).
- Regionalt värdefullt odlingslandskap, Skogsbygden sydost om Tranemo (hela östra delområdet).

Skötsel:

- Området bör prioriteras för fältbesök för att bedöma bevarandestatus, hävd och förekomst av typiska arter.
- Den löpande skötseln måste snarast återupptas om områdets värden ska kunna bevaras. Unga granar och all lövsly måste snarast röjas bort och bete och/eller årlig slåtter påbörjas. Diken som är negativa för områdets hydrologi och saknar kulturhistoriska värden bör läggas igen.
- Ett skötselavtal eventuellt naturvårdsavtal bör upprättas för att få igång kontinuerlig skötsel av Natura 2000-området.
- För att säkerställa områdets värden och långsiktiga skötsel bör ett beslut om bildande av biotopskyddsområde alternativt naturreservat övervägas.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6230 - Stagg-gräsmarker

Areal: 1,4 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Stagg-gräsmarker återfanns tidigare i alla delområden men är i dag ohävdade till största delen. Floran har delvis varit mycket artrik med förekomst av bland annat rikligt med svinrot och stagg men även med darrgräs, slåttergubbe och jungfrulin mer sparsamt. Kännedom om artfynd från senare år saknas.

Generell beskrivning av naturtypen: Artrika, hävdpräglade stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen på torra - friska, silikatrika jordar. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0 - 30%. Hävdgynnade arter ska finnas. Stagg-gräsmarkerna kan vara mycket örtrika och kan ibland hysa ovanliga växter. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. Naturtypen kan uppträda i olika skepnader beroende på bland annat fuktighet och klimat.

Typiska arter: blåsuga, slåttergubbe, kattfot, ormrot, granspira, knägräs, pillerstarr, brunfläckig pärlemorfjäril, smultronvisslare, vitfläckig guldvinge m.fl.

Naturtypen är känslig för igenväxning, ökad beskuggning, uppluckrad grässvål samt konkurrens från ohävdsarter och främmande arter. Naturtypen är även känslig för förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och för minskade populationer av karaktäristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen Stagg-gräsmarker (6230) ska vara minst 1,4 hektar.

Regelbunden hävd med bete eller slåtter och efterbete ska påverka området. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och föryngra sig. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi och näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Stagg-gräsmarkerna ska vara öppna och krontäckningen liten. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. För naturtypen främmande arter ska inte förekomma. Enstaka värdefulla träd och buskar, t.ex. bärande och blommande träd/buskar, hålträd, hagmarksträd, gamla träd etc. ska förekomma. Enstaka fysiska strukturer i form av stenmurar, odlingsrösen etc. ska förekomma. Typiska och karaktäristiska kärleväxter ska förekomma allmänt-rikligt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är icke gynnsamt.

Dokumentation

Hindström, M., Josefsson, J. 1989: Ängar och hagar i Tranemo kommun. Länsstyrelsen i Älvsborgs län, rapport 1989:6. Vänersborg. ISSN 0347-8564.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1989. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv samt områden med geografiska bestämmelser.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1994: Värdefulla odlingslandskap i Älvsborgs län. Länsstyrelsen i Älvsborgs län, Rapport 1994:5.

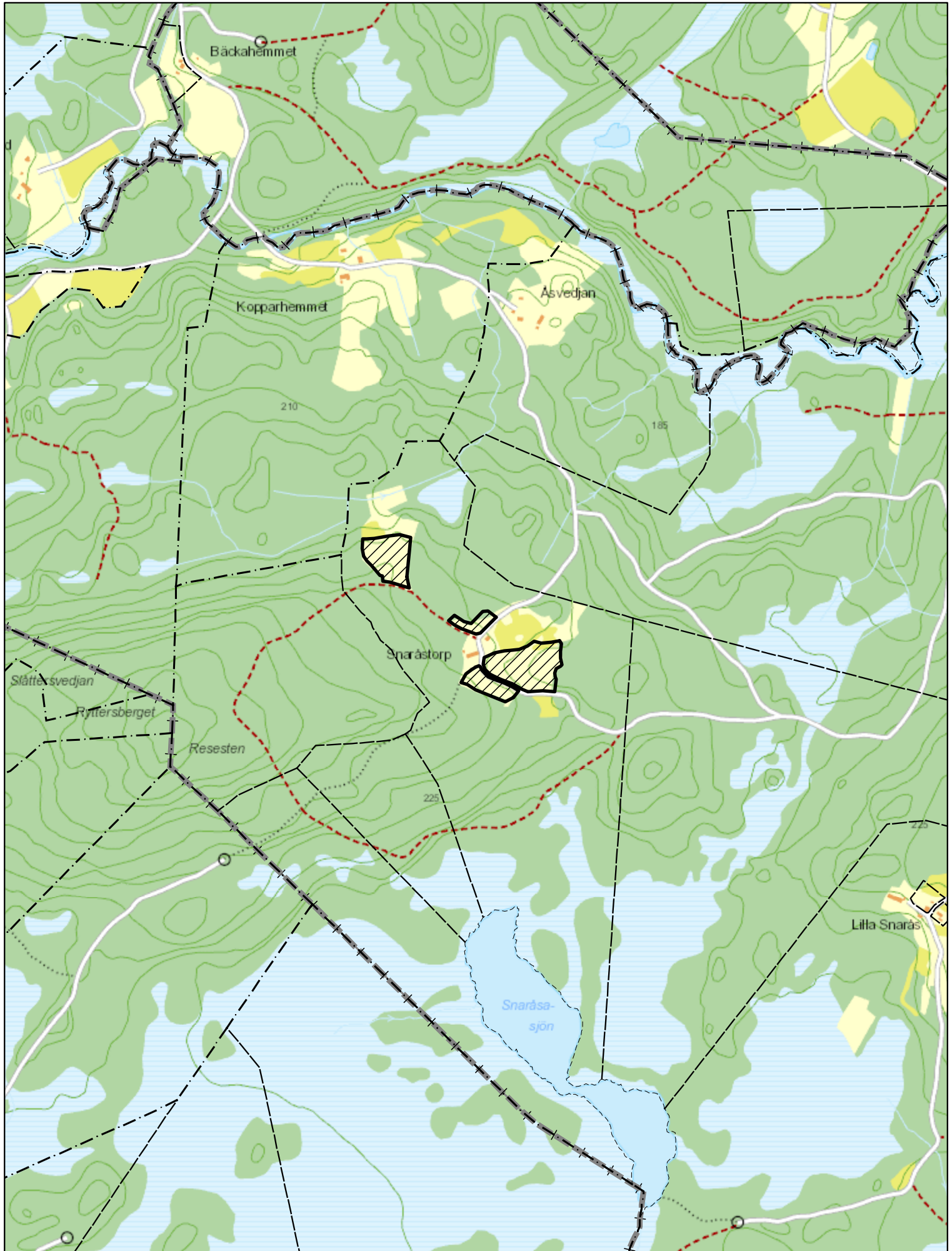
Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (National Conservation Plan for the Agricultural Landscape). ISBN 91-620-4815-5.

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Natura-2000/.

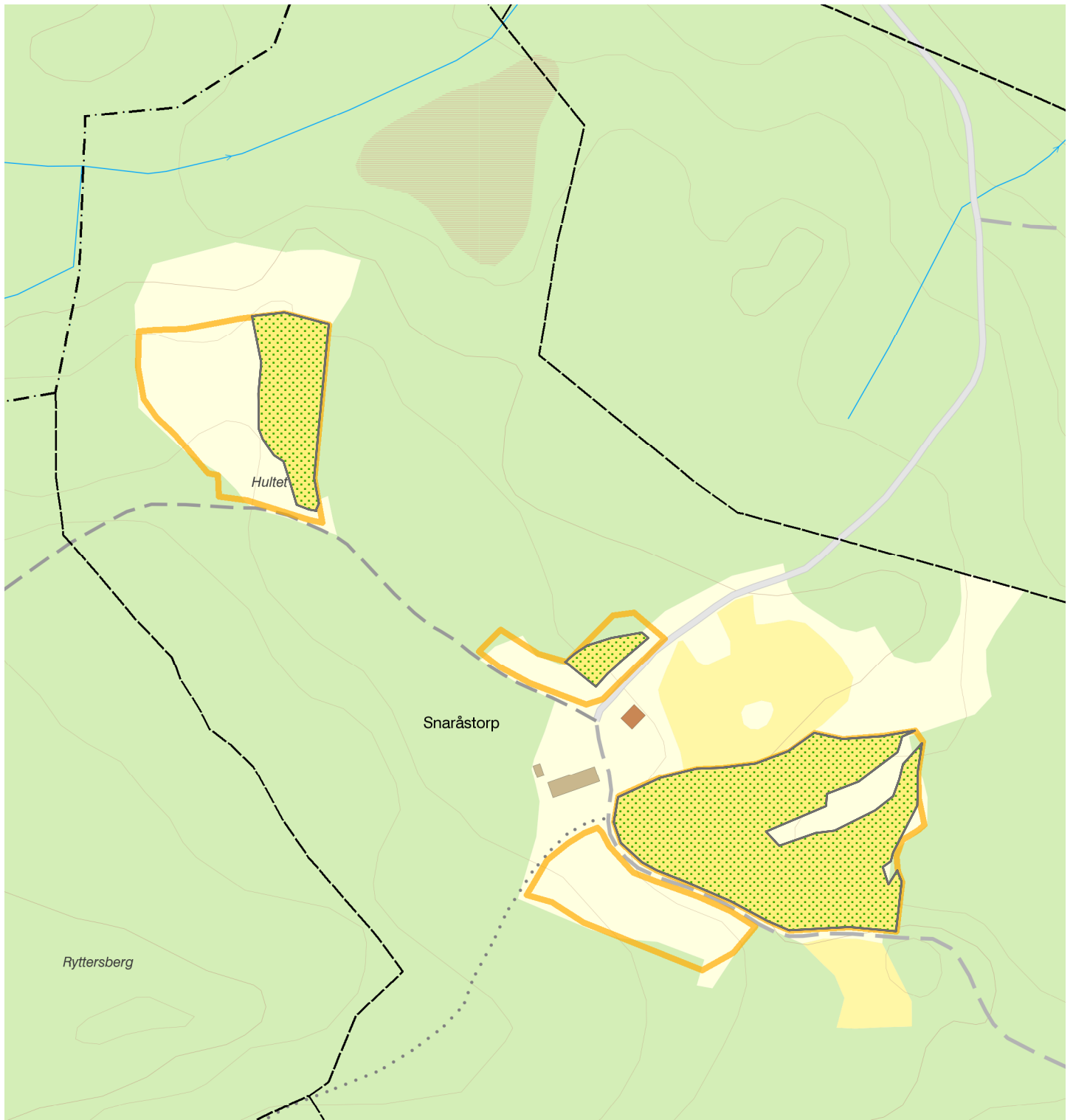
Bilagor

Kartor:

1. Natura 2000-områdets avgränsning, beslutskarta
2. Naturtypskarta

0 125 250 500 Meters

Natura 2000-naturtypskarta, Snaråstorp SE0530191, Tranemo kommun

6230 - Stagg-gräsmarker
 Natura 2000 Habitatdirektivet

De "vita" områdena utgör icke-natura 2000- naturtyp.

0 50 100 150 Meter

Skala (i A4): 1:3 000

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

